

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی

محل ساخت «بندر آستارا» کارشناسی زمین‌شناسی را ندارد!

سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی بر اساس وظیفه حاکمیتی خود طرح تحول زمین‌شناسی دریایی در استان گیلان را از سال ۱۴۰۲ آغاز کرده است. داده‌های اطلاعاتی این طرح کمک شایانی در توسعه پایدار این منطقه تجاری-اقتصادی خواهد داشت.

به گزارش خبرنگاران گروه اقتصاد گزارش خبر-دریا، در این باره «مسعود زمانی پدرام» مدیرکل دفتر بررسی‌های زمین‌شناسی دریایی سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی افزود: با اجرای این طرح کاربردی که پیشنهاد دفتر زمین‌شناسی دریایی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور است، بررسی‌های میدانی زمین ریخت‌شناسی کاربردی و زمین‌شناسی زیست محیطی در محدوده حوزه آبریز و رودخانه‌های تغذیه‌کننده آستارارود، بندر آستارا، مرداب آستارا و غیره با جانمایی موقعیت پدیده‌های طبیعی و مصنوعی افزایش یافته بار رسوبات به بندر بر روی نقشه یک‌پنجاههزارم آغاز شده است.

وی تصریح کرد: در این طرح تغییرات زمین ریختاری طبیعی که در طول زمان به وجود آمده‌اند یا در زمان حال بر اثر عوامل طبیعی مانند بارش‌های طبیعی، وقوع سیلاب، زلزله و گسیختگی‌های دامنه‌ای و دیگر پدیده‌های طبیعی به وجود می‌آیند، در چرخه فرسایش، حمل و رسوب‌گذاری به صورت طبیعی و عادی در افزودن بار رسوبات در بندر نقش موثری دارند ارزیابی می‌شوند.

زمانی پدرام با بیان اینکه زمین ریخت‌شناسی یا ژئولوژی ساختاری، شاخه‌ای از علم زمین‌شناسی است که به مطالعه ساختارها و ترکیبات سنگ‌ها و رویدادهای ژئوتکتونیک در زمین می‌پردازد، خاطر نشان کرد: مطالعات انجام شده نشان می‌دهد پدیده‌های زمین ریختاری شامل انواع گسیختگی‌های دامنه‌ای مانند زمین لغزش‌ها، گل‌روانه‌ها، ریزش‌های دامنه‌ای، فرسایش‌های پیشرونده خاک‌ها (فرسایش خندقی و بدبوم که بیشتر در منطقه کوهستانی حوزه آبریز دیده می‌شوند) و همچنین اشکال متنوع زمین ریختاری کناره‌های فرسایشی و رسوب‌گذاری و واژگونی دیواره‌ها در کرانه رودخانه‌ها، جزایر رسوبی و تند آبه‌ها و آبشارها در بستر رودخانه‌ها که بر اثر تغییرات مورفولوژی رودخانه‌ها به وجود می‌آیند در نهایت بار رسوبات در بندر را افزون می‌کند.

وی با تأکید بر اینکه شناسایی نوع، موقعیت و گسترش این پدیده‌ها به اتخاذ تدابیری برای کنترل این نوع پدیده‌ها که به حیات مرداب و بندر تداوم می‌بخشد، یاری می‌رساند، افزود: در این طرح تغییر ریخت‌های حاصل از عملکرد و دستکاری‌های انسانی در طبیعت ناحیه از حوزه آبریز در منطقه کوهستانی تا کرانه‌های رودخانه‌ها و حواشی بندر که به یاری ابزارآلات و ادوات صنعتی و مکانیکی مخرب‌تر و هولناک‌تر نیز شده همراه با نبود برنامه‌ریزی‌های مستمر، هماهنگ و اصولی با هدف حفظ زمین، محیط زیست و آمایش سرزمینی منطقه آستارا نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد.

مدیرکل دفتر بررسی‌های زمین‌شناسی دریایی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور تصریح کرد: تجاوز به حریم رودخانه‌ها و تخریب کرانه‌های طبیعی و بستر رودخانه‌ها که در طول هزاران سال در هماهنگی با طبیعت طی بازه‌های زمانی طولانی مدت بر اثر تغییرات آب و هوایی و تکتونیک و دیگر عوامل طبیعی که چرخه فرسایش و رسوب‌گذاری در این گستره تغییر ریخت می‌داده‌اند، اکنون با تجاوز مخرب انسانی در بازه‌های کوتاه مدت و حتی روزانه باعث تخریب زمین ریخت، محیط زیست و در نهایت مرگ تدریجی تالاب است و تبدیل آن به مرداب شده‌اند.

ساخت بندر آستارا نظر کارشناسی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور را ندارد

وی با بیان اینکه بندر آستارا از نظر جغرافیایی و اتصال به خط راه‌آهن سراسری کشور و نیز در صنعت گردشگری آستارا جایگاه بسیار خوبی در توسعه اقتصادی پایدار استان و کشور دارد، خاطر نشان کرد: در زمان اجرا و تعیین محل ساخت بندر آستارا درخواستی مبنی بر ارائه نظر کارشناسی از دفتر بررسی‌های زمین‌شناسی دریایی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور انجام نشده و در هنگام طراحی و ساخت سازه بندر آستارا، این دفتر هیچگونه دخالت یا ارتباطی در این زمینه نداشته است.

برداشت‌های بی‌رویه مواد معدنی، مصالح شن و ماسه از بستر رودخانه‌ها

وی افزود: برداشت‌های بی‌رویه مواد معدنی، مصالح شن و ماسه از بستر رودخانه‌ها به از بین رفتن سپر طبیعی محافظ بستر رودخانه‌ها منجر شده و با تغییر دادن مسیر طبیعی رودخانه به سمت کناره‌ها و فرسایش آنها در نهایت موجب حمل حجم زیادی از رسوبات به سمت دریا و بندر شده است.

زمانی پدرام تأکید کرد: با حذف منابع شن و ماسه ای مقاوم در برابر فرسایش ناشی از جریان برشی رودخانه، بستر سیلت و رسی که دچار فرسایش شدید به ویژه در زمان سیلاب می‌شوند موجب شده در برخی بسترهای رودخانه‌های این منطقه با پدیده‌های زمین ریختی خندقی با شیارهای عمیق فرسایشی مواجه شویم، بار رسوبی این عملکرد غیراصولی انسانی به ورودی روزافزون نهشته‌های جامد به مرداب یا بندر می‌افزاید.

وی تأکید کرد: ساخت پل‌های متعدد در طول رودخانه‌ها که گاه بدون در نظر گرفتن حد مسیر طبیعی و یا سیلاب‌های ادواری در کانال طبیعی رودخانه انجام شده، با تغییر ریخت طبیعی کرانه‌ها و کف بستر همراه است و با ایجاد حرکت تند آنها باعث فرسایش بیشتر مصالح بستر می‌شود.

مدیرکل دفتر بررسی‌های زمین‌شناسی دریایی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور گفت: کم کردن عرض رودخانه‌ها و آبراهه‌ها با احداث

دیواره‌های کنار رودخانه به منظور افزودن به زمین‌های حاشیه رودخانه برای افزودن به سطح برای تبدیل به زمین کشاورزی و یا احداث سازه‌ها و پارک‌ها نیز باعث تنگ کردن معبر طبیعی جریان‌ها و طغیانی شدن رودخانه‌ها شده است.

وی ادامه داد: طغیانی شدن رودخانه موجب افزایش عمق جریان آب و افزایش قدرت برشی آن با قدرت فرسایشی بیشتر و به تبع آن باعث کندن رسوبات کف بستر و حتی خالی شدن زیر پایه‌ها و تکیه‌گاه‌های پل‌ها در کرانه‌های زودفرسای رودخانه‌ها می‌شوند.

زمانی پدرام هشدار داد: تخلیه پسماندهای جامد و نخاله‌های ساختمانی و زباله‌های شهری، صنعتی و بیمارستانی نیز بدون در نظر گرفتن شیرابه‌های مایع و فاضلاب که خود فاجعه‌ای برای محیط زیست است نیز از نوع تغییر ریختار طبیعی حاشیه رودخانه‌ها هستند که در نهایت با افزودن به بار جامد بندر، موجب آکنده‌شدن روزافزون این مجموعه از این رسوبات غیرطبیعی می‌شود و در زمان اجرا و تعیین محل ساخت بندر آستارا درخواست کارشناسی از دفتر بررسی‌های زمین‌شناسی دریایی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور انجام نشد.